

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Tomáše Langáška, soudce JUDr. Filipa Dienstbiera a soudkyně zpravodajky Mgr. Veroniky Baroňové v právní věci žalobce: **J. N.**, zastoupený Mgr. Ing. Martinem Kopeckým, advokátem Kopecký Hála & Co., advokátní kancelář s.r.o., sídlem Plynářská 671/0, Kolín, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, sídlem Masarykova 427/31, Brno, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 10. 2019, č. j. 43818/19/5300-21441-712599, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 13. 7. 2020, č. j. 43 Af 1/2020 - 84,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost žalobce **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Žalobou podanou ke Krajskému soudu v Praze (dále jen „krajský soud“) se žalobce domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno celkem 21 dodatečných platebních výměrů prvostupňového správce daně ze dne 28. 8. 2018. Dodatečnými platebními výměry byla žalobci jako podnikající fyzické osobě doměřena daň z přidané hodnoty v celkové výši 3 605 134 Kč za zdaňovací období měsíců prosinec 2013 až září 2015 (vyjma měsíce května 2015).

[2] Krajský soud žalobu odmítl pro opožděnost. Rozhodnutí žalovaného bylo dle krajského soudu žalobci doručeno dne 8. 11. 2019, poslední den dvouměsíční zákonné lhůty pro podání žaloby tedy připadl na den 8. 1. 2020. Žalobce však podal žalobu až dne 10. 1. 2020. Krajský soud nepřisvědčil argumentaci žalobce, že mu rozhodnutí žalovaného bylo doručeno až dne 11. 11. 2019 (jeho vyzvednutím na poště), a tedy žaloba byla podána včas.

[3] Z originálu doručanky, vztahující se k doručování rozhodnutí žalovaného, krajský soud ověřil, že vzhledem k tomu, že žalobce nebyl při doručování zastižen, byla zásilka uložena a připravena k vyzvednutí dne 29. 10. 2019, adresát byl vyzván k vyzvednutí zásilky a bylo zanecháno poučení. Na doručence žalobce podpisem stvrdil, že si zásilku převzal dne 11. 11. 2019. Z obálky předložené žalobcem krajský soud zjistil, že z ní byla odtržena jak doručenka, jež se poté vrátila žalovanému, tak útržek nazvaný jako „*Výzva a poučení*“ – neboť obě tyto části přední strany obálky chybějí. Na obálku byl v místě určeném pro útržek doručanky ručně vepsán text „*Převzato 11. 11. 19*“.

[4] Krajský soud při posuzování včasnosti podané žaloby vycházel z nesporného zjištění, že dne 29. 10. 2019 byl učiněn neúspěšný pokus o doručení zásilky obsahující rozhodnutí žalovaného a že tento den byla zásilka uložena a připravena k vyzvednutí. Desetidenní lhůta, jejíž marné uplynutí zakládá fikci doručení ve smyslu § 47 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, tedy počala běžet od následujícího dne 30. 10. 2019 (§ 33 odst. 2 daňového řádu) a poslední den této lhůty, který je zároveň dnem doručení, připadl na pátek 8. 11. 2019.

[5] Žalobce namítal, že mu v poštovní schránce byla zanechána pouze výzva České pošty („*Výzva k vyzvednutí zásilky/Potvrzení o převzetí zásilky*“), dle které byla zásilka připravena k vyzvednutí od 29. 10. 2019 do 11. 11. 2019. Žalobce byl tedy chybně poučen o délce lhůty, neboť doručující orgán nezkrátil lhůtu pro vyzvednutí zásilky na 10 dní. Žalobce se řídil nesprávným poučením a zásilku si vyzvedl až dne 11. 11. 2019, kterýžto považoval za den doručení napadeného rozhodnutí. Krajský soud této námitce nepřisvědčil. Poukázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu, z níž plyne, že události, které následují po uplynutí desetidenní lhůty [např. vhození (či nevhození) zásilky do schránky či pozdější převzetí rozhodnutí], nemají na právní účinky doručení již žádný vliv. Pokud poskytovatel poštovních služeb žalobci umožnil si zásilku vyzvednout i později (v daném případě dne 11. 11. 2019), nic to nemění na skutečnosti, že dnem doručení byl v této věci již den 8. 11. 2019. Námitku tvrzeného chybného poučení krajský soud odmítl s tím, že poučení o následcích nevyzvednutí zásilky do 10 dnů od uložení (obsažené v útržku obálky „*Výzva a poučení*“) nelze zaměňovat s informací doručujícího orgánu o době, po kterou se žalobce může dostavit na pobočku pošty a zásilku si vyzvednout (obsaženou ve vlastním formuláři České pošty „*Výzva k vyzvednutí zásilky/Potvrzení o převzetí zásilky*“).

[6] Krajský soud se rovněž zabýval otázkou, zda byl žalobce řádně poučen o následcích nevyzvednutí zásilky vhozením útržku obálky „*Výzva a poučení*“, neboť žalobce namítal, že mu toto poučení nebylo do schránky vhozeno. Z doručanky, která je jako veřejná listina nadána presumpcí pravdivosti údajů v ní obsažených a která obsahovala proškrtnuté pole o výzvě adresátovi k vyzvednutí zásilky a zanechání poučení, měl krajský soud za prokázané, že poučení formou vhození výše uvedeného útržku bylo provedeno. Žalobce nepřinesl žádný důkaz, který by skutkovou verzi reality plynoucí z údajů na doručence (vztahující se k doručení rozhodnutí žalovaného) vylučoval. Jelikož nebyl prokázán opak údajů uvedených na doručence, bylo třeba z nich dle krajského soudu vycházet jako z údajů nevyvrácených.

II. Kasační stížnost a vyjádření účastníků

[7] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti v záhlaví označenému usnesení krajského soudu kasační stížnost, v níž namítal, že v posuzovaném případě neměla být aplikována fikce

pokračování

doručení z důvodu existence dvou navzájem protichůdných poučení; dále zpochybnil doručenkou jako veřejnou listinu s ohledem na její chybějící náležitosti a rovněž poukázal na neprovedení důkazů krajským soudem, které v předchozím soudním řízení navrhl.

[8] Stěžovatel předně poukázal na skutečnost, že v souzené věci došlo při doručování napadeného rozhodnutí k situaci, kdy obdržel dvě protichůdné informace, dvě protichůdná poučení, což způsobilo zmatečnost při doručování a vyloučilo možnost aplikace fikce doručení. Stěžovatel namítal, že předložil několik důkazů, které dle jeho názoru prokazují, že v informaci České pošty - „*Výzvě k vyzvednutí zásilky/Potvrzení o převzetí zásilky*“ - bylo uvedeno pozdější datum (do 11. 11. 2019), do kterého byla zásilka na poště uložena, avšak které je v rozporu s poučením obsaženým na útržku obálky „*Výzva a poučení*“. Stěžovatel nesouhlasil s dosavadní judikaturou Nejvyššího správního soudu a poukázal na nález Ústavního soudu ze dne 3. 6. 2003, sp. zn. II. US 23/03, N 81/30 SbNU 257, v němž byla řešena otázka naplnění předpokladů pro nastoupení účinků fikce doručení. Stěžovatel předestřel vlastní výklad příslušných ustanovení daňového řádu, z něhož dovozoval nesprávnost závěrů krajského soudu, že delší doba uložení zásilky, poskytnutá nad rámec zákonem stanovené desetidenní lhůty (jejímž uplynutím nastává fikce doručení), nebyla relevantní. Za poučení je dle stěžovatele třeba považovat veškeré listiny, které se adresátu zásilky dostanou, přičemž ústřížek obálky „*Výzva a poučení*“ s poučením, že k doručení dojde uplynutím desátého dne, nelze posuzovat izolovaně. V souzeném případě se stěžovatel z jednoho podkladu dozvěděl, že si má zásilku vyzvednout do 10 dnů (konkrétně do 8. 11. 2019), zatímco z druhého podkladu se dozvěděl, že si ji může vyzvednout později (do 11. 11. 2019). Stěžovateli se tak dle jeho přesvědčení nedostalo řádného poučení, a proto nemohla nastat fikce doručení.

[9] Stěžovatel dále zpochybnil presumpci pravdivosti údajů obsažených na doručence a domníval se, že doručenkou v souzeném případě nelze pokládat za veřejnou listinu, neboť postrádá povinnou náležitost dle § 51 odst. 2 písm. f) daňového řádu (tj. údaj o dni doručení písemnosti nebo o dni jejího vrácení správci daně). V takovém případě bylo povinností krajského soudu prověřit, zda došlo k řádnému doručení. V této souvislosti stěžovatel rovněž namítal, že se krajský soud nedostatečně vypořádal s námitkou, že mu ve schránce nebylo poučení v podobě útržku obálky „*Výzva a poučení*“ zanecháno, a tedy i z tohoto důvodu doručenkou neobsahuje pravdivý údaj.

[10] Stěžovatel taktéž nesouhlasil s neprovedením důkazů, shrnutých v bodě 29 odůvodnění napadeného usnesení krajského soudu. Konkrétně se jednalo o stěžovatelovy návrhy na provedení listinných důkazů, jimiž měl být prokázán obsah „*Výzvy k vyzvednutí zásilky/Potvrzení o převzetí zásilky*“, a dále o návrh na provedení jeho účastnického výslechu. Krajský soud pokládal provedení těchto důkazů za nadbytečné, s čímž se stěžovatel neztotožnil. Namítal, že jeho výslech nemohl být nahrazen tvrzeními obsaženými v písemných podáních krajskému soudu.

[11] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti k namítanému (ne)doručení fikcí uvedl, že tato otázka byla opakovaně řešena judikaturou Nejvyššího správního soudu, kterou krajský soud respektoval. Poukázal na řadu rozsudků, z nichž vyplývá, že na právní účinky doručení fikcí již nemají žádný vliv okolnosti, k nimž dojde po uplynutí zákonem stanovené desetidenní lhůty. Žalovaný pokládal obě „poučení“ za zcela nezávislá sdělení. Útržek obálky (v níž bylo doručováno žalobou napadené rozhodnutí žalovaného) - nazvaný jako „*Výzva a poučení*“ - obsahuje jednoznačné poučení stěžovatele o okamžiku, kdy nastanou právní účinky doručení fikcí, a to bez ohledu na to, kdy dojde k faktickému vyzvednutí zásilky. Naproti tomu informace pošty - „*Výzva k vyzvednutí zásilky/Potvrzení o převzetí zásilky*“ - jej nezávisle na tom informovala o možnosti vyzvednout si zásilku fyzicky v provozovně poskytovatele poštovních služeb ještě několik dní po případném marném uplynutí desetidenní lhůty, kdy již nastala fikce doručení. Mylné vnímání těchto sdělení jde na vrub stěžovatele. Žalovaný poukázal na skutečnost,

že stěžovatel byl při sepisu a podání žaloby zastoupen advokátem, tedy osobou znalou práva, která měla být schopna učinit závěr o správném okamžiku doručení správního rozhodnutí. K námitce zpochybňující doručenkou jako veřejnou listinu z důvodu absence údaje o dni doručení písemnosti (nebo o dni jejího vrácení správci daně) žalovaný uvedl, že se jedná o důsledek konkrétního průběhu doručování, resp. při doručování nastalých okolností. Poštovní doručovatel vyznačuje na doručence den, kdy došlo k faktickému doručení písemnosti v případě, je-li tato při pokusu o doručení převzata; v opačném případě vyznačuje záznam o dni a způsobu uložení písemnosti. V posléze uvedeném případě tedy doručenkou logicky nemůže obsahovat údaj o dni doručení, neboť poskytovatel poštovních služeb není oprávněn činit závěry o tom, zda a kdy nastaly účinky doručení fikcí. Ze záznamu o pozdějším vyzvednutí písemnosti stěžovatelem nelze dovozovat, že se jedná o záznam o doručení ve smyslu § 47 odst. 1 daňového řádu. Doručenkou tak dle žalovaného netrpí vadami, pro které by pozbyla charakter veřejné listiny.

[12] Na vyjádření žalovaného stěžovatel reagoval podáním repliky, v níž shodně jako v kasační stížnosti rozporoval nezávislost obou poučení. Dle jeho názoru musí adresát obdržet transparentní a jednoznačné poučení, nikoliv si „vybírat to správné“. Opětovně poukázal na příslušná ustanovení daňového řádu, z nichž dovozoval, že adresát musí obdržet jednotnou informaci o lhůtě, dokdy je třeba zásilku vyzvednout tak, aby nenastaly účinky fikce doručení. Došlo-li k poučení o dvou lhůtách, mohou účinky doručení fikcí nastat až po uplynutí delší lhůty. Stěžovatel rovněž setrval na svém závěru, že doručenkou s chybějícím údajem o dni doručení není veřejnou listinou.

[13] Také žalovaný v reakci na repliku stěžovatele zaslal soudu doplňující vyjádření (dupliku), v níž zopakoval, že stěžovatelem formulovaný právní názor je v přímém rozporu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu, která jednoznačně stanoví, že případné delší (než desetidenní) uložení doručované písemnosti u provozovatele poštovních služeb nemá žádný vliv na běh kogentní zákonné lhůty, po jejímž marném uplynutí nastává fikce doručení. Žalovaný rovněž setrval na svém závěru, že v řešeném případě má doručenkou charakter veřejné listiny, neboť není stížena závažnými nedostatky. Naopak obsahuje všechny náležitosti s ohledem na konkrétní okolnosti, které při doručování rozhodnutí žalovaného nastaly. Žalovaný se neztotožnil s požadavkem, aby doručenkou obsahovala všechny náležitosti vyjmenované v § 51 odst. 2 daňového řádu, neboť by to v praxi vedlo k absurdním důsledkům (na doručence by např. muselo být uvedeno datum uložení písemnosti, ačkoli by písemnost uložena nebyla; či datum odepření přijetí písemnosti, ačkoli k odepření nedošlo). Žalovaný proto setrval na svém návrhu, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[14] Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že není důvodná.

[15] Podle § 46 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), soud *usnesením odmítne návrh, jestliže byl podán předčasně nebo opožděně. Žalobu proti rozhodnutí správního orgánu lze podle § 72 odst. 1 s. ř. s. podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou.* Podle odst. 4 téhož ustanovení zákona *zmeškání lhůty pro podání žaloby nelze prominout.*

[16] Podle § 44 odst. 4 daňového řádu *písemnost určená do vlastních rukou adresáta se doručuje přímo adresátovi. Nebyl-li adresát písemnosti, která má být doručena do vlastních rukou, na adrese pro doručování zastížen, písemnost se uloží a adresát se vhodným způsobem upozorní, aby si ji ve lhůtě 10 dnů vyzvedl* (pozn.: zvýraznění podtržením - zde i dále v textu - doplnil Nejvyšší správní soud).

pokračování

[17] Podle § 46 odst. 2 daňového řádu platí, že *v upozornění na uložení písemnosti, které se vkládá do domovní nebo jiné adresátem užívané schránky nebo na jiné vhodné místo, se adresát vyzve k převzetí písemnosti a dále se v něm uvede označení správce daně, jehož písemnost je doručována, komu je doručováno, kde a od kterého dne a v jakých hodinách je písemnost připravena k vyzvednutí; současně se adresát písemně poučí o právních důsledcích jejího nevyzvednutí.*

[18] Podle § 47 odst. 1 daňového řádu *písemnost, která se doručuje do vlastních rukou nebo jejíž převzetí má být potvrzeno adresátem, je doručena okamžikem převzetí zásilky, která obsahuje doručovanou písemnost, adresátem nebo jinou osobou oprávněnou k převzetí písemnosti podle zákona.* Odst. 2 téhož ustanovení daňového řádu upravuje fikci doručení tak, že *nevyzvedne-li si adresát uloženou písemnost ve lhůtě 10 dnů od jejího uložení, považuje se písemnost posledním dnem této lhůty za doručenu, i když se adresát o uložení nedozvěděl.*

[19] Podle § 51 odst. 1 daňového řádu *doručení písemností, které se doručují do vlastních rukou nebo jejichž převzetí má být potvrzeno adresátem, potvrdí doručující řádně vyplněnou doručenkou, která je veřejnou listinou.* Daňový řád tedy explicitně stanoví, že doručenka, je-li řádně vyplněná, se považuje za veřejnou listinu. Toto pojetí je v souladu s obecným vymezením veřejné listiny v § 134 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, dle kterého *listiny vydané soudy České republiky nebo jinými státními orgány v mezích jejich pravomoci, jakož i listiny, které jsou zvláštními předpisy prohlášeny za veřejné, potvrzují, že jde o nařízení nebo prohlášení orgánu, který listinu vydal, a není-li dokázán opak, i pravdivost toho, co je v nich osvědčeno nebo potvrzeno.* Podle odst. 2 téhož ustanovení zákona *doručenka obsahuje podle zvoleného způsobu doručování a podle okolností, které nastaly při doručování (...) údaje o dni a způsobu uložení písemnosti, pokud byla písemnost uložena, a o dni, kdy byla připravena k vyzvednutí, pokud se liší ode dne uložení [písm. e)], (...) údaj o dni doručení písemnosti nebo o dni jejího vrácení správci daně [písm. f)], jakož i další náležitosti vyjmenované pod písmeny a) až i) tohoto ustanovení zákona.*

[20] V nyní souzené věci se Nejvyšší správní soud stran posouzení otázky včasnosti podané žaloby v plném rozsahu ztotožňuje se závěry, ke kterým dospěl krajský soud. Originál doručenky vztahující se k doručování rozhodnutí žalovaného, kterou si krajský soud vyžádal, prokazuje skutečnost, že dne 29. 10. 2019 byl učiněn neúspěšný pokus o doručení zásilky obsahující rozhodnutí žalovaného a že tento den byla zásilka připravena k vyzvednutí, stejně jako skutečnost, že adresát byl vyzván k vyzvednutí zásilky a bylo mu zanecháno poučení v podobě ústrižku obálky „*Výzva a poučení*“, obsahující standardizovaný text poučení včetně následující věty: „*V případě, že si uloženou písemnost nevyzvednete ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byla připravena k vyzvednutí, považuje se podle zákona desátý den této lhůty za den doručení.*“ Desetidenní lhůta, jejíž marné uplynutí zakládá fikci doručení ve smyslu § 47 odst. 2 daňového řádu, počala běžet ve středu 30. 10. 2019 (§ 33 odst. 2 daňového řádu) a poslední den této lhůty, který je zároveň dnem doručení, připadl na pátek 8. 11. 2019. Poslední den dvouměsíční zákonné lhůty pro podání žaloby (§ 72 odst. 1 s. ř. s.) tedy připadl na středu 8. 1. 2020, a byla-li žaloba stěžovatele podána až v pátek dne 10. 1. 2020, jedná se o žalobu opožděnou.

[21] Z judikatury Nejvyššího správního soudu v této souvislosti vyplývá, že, pokud společně s výzvou nebylo v domovní schránce „*zanecháno poučení o právních důsledcích souvisejících s obsahem zásilky, nemohlo být rozhodnutí doručeno zákonem stanoveným způsobem, a nemohla tak ani nastat fikce jeho doručení podle § 47 odst. 2 daňového řádu*“ (rozsudek ze dne 14. 4. 2014, č. j. 2 Afs 69/2012 - 124, shodně rozsudek ze dne 23. 9. 2020, č. j. 6 As 250/2019 - 48). Stěžovatel namítal, že se mu nedostalo řádného poučení, a proto nemohla nastat fikce doručení. Vadu poučení spatřoval ve skutečnosti, že ve „*Výzvě k vyzvednutí zásilky/Potvrzení o převzetí zásilky*“, kterou vyhotovuje Česká pošta, bylo uvedeno pozdější datum (11. 11. 2019), do kterého byla zásilka na poště uložena a do kterého si ji bylo možné vyzvednout, než které bylo uvedeno v poučení o lhůtě nastoupení účinků fikce doručení obsaženém v útržku obálky „*Výzva a poučení*“. Nejvyšší správní soud těmito kasačními námitkami nepřisvědčil.

[22] Pro řádné doručení uložené písemnosti fikcí dle § 47 odst. 2 daňového řádu, včetně poučení o právních následcích nevyzvednutí písemnosti (§ 46 odst. 2 daňového řádu), které je jeho podmínkou, je rozhodující poučení a jeho znění obsažené na útržku obálky „*Výzva a poučení*“, které adresáta srozumitelně a zřetelně poučuje o nastoupení fikce doručení uplynutím desátého dne od uložení. Na řádnosti takového poučení nemůže nic změnit ani obsah informace poskytovatele poštovních služeb ohledně doby, po kterou se žalobce mohl dostavit na pobočku pošty a zásilku si tam fyzicky vyzvednout, obsažené ve formuláři poskytovatele poštovních služeb „*Výzva k vyzvednutí zásilky/Potvrzení o převzetí zásilky*“. Každá z těchto listin poskytuje adresátu informaci (poučení) o něčem jiném: prvně zmiňovaná („*Výzva a poučení*“) poučení o tom, kdy nastane fikce doručení; druhá („*Výzva k vyzvednutí zásilky/Potvrzení o převzetí zásilky*“) informaci o tom, během jaké doby je možné si zásilku vyzvednout, než bude vrácena zpět odesílateli. Pokud poskytovatel poštovních služeb adresátovi doručované písemnosti umožnil její vyzvednutí v delší než desetidenní lhůtě, nečiní tato okolnost poučení o nastoupení fikce doručení desátým dnem od uložení vadným a doručení neúčinným. Jak Nejvyšší správní soud vyslovil v rozsudcích ze dne 14. 11. 2018, č. j. 6 Azs 254/2018 - 17, ze dne 3. 4. 2013, č. j. 6 Ads 149/2012 - 31, či ze dne 12. 5. 2008, č. j. 5 A 44/2007 - 93, od kterých nemá důvod se odchýlit ani v nyní souzené věci: „*Doručení správního rozhodnutí (...) nastává marným uplynutím desetidenní lhůty; pozdější faktické převzetí rozhodnutí nemá na právní účinky doručení již žádný vliv. Důkazní břemeno ohledně tvrzení o nemožnosti vyzvednout si písemnost ve stanovené lhůtě, o jejímž běhu a právních důsledcích jejího marného uplynutí byl účastník v oznámení o uložení písemnosti poučen, stáhá účastníka řízení, nikoli správní orgán.*“ Přestože Nejvyšší správní soud citované závěry vyslovil ve vztahu k právní úpravě doručování obsažené v zákoně č. 500/2004 Sb., správní řád, jsou plně přenositelné i na právní úpravu doručování obsaženou v daňovém řádu.

[23] Uvedené závěry nejsou v rozporu ani s nálezem Ústavního soudu ze dne 3. 6. 2003, sp. zn. II. ÚS 23/03, N 81/30 SbNU 257, na který stěžovatel odkazoval v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud podotýká, že tento náleze nelze interpretovat bez vazby na konkrétní skutkové okolnosti tehdy souzeného případu, v němž se jednalo o doručování na chybnou adresu příjemce. Tehdy řešená právní otázka se tedy významně odlišovala od toho, co je předmětem nyní projednávané věci, tedy zda došlo k řádnému poučení stěžovatele. Obecné závěry vyslovené Ústavním soudem, že „*aby mohla právní fikce svůj účel (dosažení právní jistoty) splnit, musí respektovat všechny náležitosti, které s ní zákon spojuje*“ a „*nejsou-li všechny právní náležitosti splněny, není soud oprávněn naplnění fikce konstatovat*“, nebyly v daném případě zpochybněny. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s hodnocením krajského soudu, že v souzeném případě byly veškeré zákonem požadované náležitosti pro řádné doručení písemnosti naplněny, neboť rozhodnutí žalovaného bylo doručováno do vlastních rukou stěžovatele, na správnou doručovací adresu, v důsledku nezastižení adresáta došlo k uložení doručované písemnosti a stěžovatel byl zanecháním útržku obálky s poučením poučen o počátku i o délce lhůty, po jejímž uplynutí nastává fikce doručení.

[24] Ke stěžovatelově kasační námitce zpochybnující doručenkou jako veřejnou listinu Nejvyšší správní soud uvádí, že doručenka obsahuje vždy takové náležitosti, které se odvíjejí od konkrétních okolností nastalých při doručování (§ 51 odst. 2 daňového řádu). V souzeném případě byla doručenka z pohledu zákonem stanovených náležitostí řádně vyplněna, a tedy se jedná o veřejnou listinu nadanou presumpcí pravdivosti a správnosti údajů na ní obsažených. Doručenka obsahuje vyplněné datum „*přijetí zásilky (písemnosti)*“ dne 11. 11. 2019, což je datum, kdy došlo k faktickému převzetí písemnosti stěžovatelem. Ačkoli v tomto případě nastala fikce doručení dle § 47 odst. 2 daňového řádu již dne 8. 11. 2019, poskytovatel poštovních služeb doručenkou vyplňuje v závislosti na reálném průběhu okolností, které nastaly při doručení, a není oprávněn na ní vyznačovat případné dřívější datum doručení fikcí. V takovém případě určení okamžiku doručení správního rozhodnutí provádí v souvislosti s posouzením včasnosti podané žaloby soud.

pokračování

[25] Pokud stěžovatel v souvislosti s namítanou vadou náležitostí doručení poukazoval na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 10. 2000, sp. zn. 30 Cdo 2514/99, Nejvyšší správní soud konstatuje, že se v něm jednalo o skutkově odlišné okolnosti, neboť doručka postrádala podpis doručovatele, otisk razítka pošty a rovněž podpis pověřeného pracovníka pošty. Právě s ohledem na tyto zjištěné zásadní vady Nejvyšší soud dospěl k závěru, že doručka nemá charakter veřejné listiny. Závěry v tomto rozsudku vyjádřené ovšem nejsou přenositelné na nyní souzený případ. Rovněž v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 23. 8. 2007, sp. zn. 20 Cdo 2927/2006, postrádala doručka jméno a příjmení doručovatele, a tedy bylo zpochybněno, kdo na ní údaje vlastně vyplňoval. V souzeném případě však nic podobného nenastalo. Doručka naopak všechny tyto (i další) údaje obsahuje, stejně jako správný údaj o tom, kdy si stěžovatel u poskytovatele poštovní služby zásilku fakticky převzal.

[26] V souzeném případě tedy doručka je veřejnou listinou, která zároveň mj. potvrzuje, že poučení v podobě útržku obálky „*Výzva a poučení*“ bylo ve stěžovatelově schránce zanecháno. V této souvislosti Nejvyššímu správnímu soudu neuniklo, že si stěžovatelova tvrzení navzájem odporují. Tvrdí-li stěžovatel, že se mu dostalo dvou protichůdných poučení a zároveň že mu poučení v podobě útržku obálky „*Výzva a poučení*“ nebylo v domovní schránce zanecháno, je zřejmé, že jedno tvrzení vylučuje druhé a naopak. Údaje vyplněné na doručence (včetně údaje o zanechání poučení) jistě adresát může rozporovat a zpochybnit, avšak musí tak učinit kvalifikovaným způsobem. Musí unést břemeno tvrzení a břemeno důkazní a předložit soudu věrohodnou verzi reality, podle níž údaje na doručence neodpovídají skutečnosti (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2007, č. j. 1 Afs 7/2007 - 169, ze dne 25. 5. 2016, č. j. 3 Azs 207/2015 - 49, či ze dne 16. 2. 2017, č. j. 9 As 103/2016 - 35). Relevantní argumentaci (včetně důkazních návrhů) ohledně nevhození poučení do domovní schránky však stěžovatel neuplatnil. Je pravda, že je obtížné prokazovat negativní skutečnost (tj. že se něco nestalo), nicméně citovaná judikatura demonstrativně uvádí situace, za nichž by adresát mohl údaj na doručence zpochybnit, např. (i) podařilo-li by se doložit, že v době doručování neexistovalo místo, kde by mohlo být oznámení zanecháno, či (ii) že v lokalitě doručení dochází k problémům s doručováním, případně (iii) předložil-li by adresát obálku s neodtrženou chlopní, obsahující sdělení o uložení zásilky. O žádný z uvedených případů se však v posuzované věci nejednalo.

[27] K namítanému neprovedení listinných důkazů, shrnutých v bodě 29 napadeného usnesení krajského soudu (jednalo se zejména o stěžovatelovy návrhy na provedení důkazů listinami, jimiž měl být prokázán obsah „*Výzvy k vyzvednutí zásilky/Potvrzení o převzetí zásilky*“), a dále neprovedení účastnického výslechu stěžovatele Nejvyšší správní soud uvádí, že v souladu s § 52 odst. 1 s. ř. s. je na rozhodnutí soudu, které z navržených důkazů provede a které nikoli. V případě neprovedení navržených důkazů je soud povinen uvést, z jakého důvodu konkrétní navržené důkazy neprovedl, aby své rozhodnutí nezatížil vadou nepřezkoumatelnosti. Krajský soud v napadeném usnesení návrhy na provedení důkazů odmítl, neboť je nepokládal pro posouzení otázky včasnosti podané žaloby za rozhodné. Tomuto postupu krajského soudu nelze nic vytknout. V projednávané věci nebylo zpochybněno a činěno sporným, že „*Výzva k vyzvednutí zásilky/Potvrzení o převzetí zásilky*“ obsahovala stěžovatelem tvrzené datum možného vyzvednutí zásilky až do 11. 11. 2019. Dokazování listinami, prováděné za účelem prokázání skutečného obsahu této výzvy (kterou se nepodařilo dohodnout), by tedy bylo nadbytečné. K neprovedení účastnického výslechu stěžovatele krajský soud uvedl, že výslech by nepřinesl nic nového za situace, kdy se stěžovatel k otázce doručování vyjádřil ve svých písemných podáních. Také s tímto posouzením se Nejvyšší správní soud ztotožňuje a pouze doplňuje [s odkazem na § 131 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“) ve spojení s § 64 s. ř. s.], že důkaz výslechem účastníků řízení může soud nařídít, jen jestliže dokazovanou skutečnost nelze prokázat jinak. V nálezu ze dne 11. 11. 2003, sp. zn. II. ÚS 182/02, Ústavní soud k § 131 odst. 1 o. s. ř. uvedl, že „*důkaz výslechem účastníka řízení není určen k tomu, aby při něm účastník uváděl svá tvrzení o rozhodujících skutečnostech, (...) ani aby se touto formou vyjadřoval k jiným provedeným důkazům. K tomu*

slouží právě přednesy účastníka a jeho procesní úkony“. Účastník se tak ke skutkovým a právním otázkám věci vyjadřuje primárně svými stanovisky uplatňovanými v průběhu řízení. Na výše poukazovaný rozdíl mezi skutkovými tvrzeními a výpovědí účastníka řízení shodně upozorňuje také komentářová literatura (DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol.: *Občanský soudní řád I, II*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2009, s. 907). Stěžovatel v řízení neuplatnil tvrzení, která by nebylo možné prokázat jiným způsobem než právě a jedině jeho účastnickým výslechem. V souzené věci nadto není zřejmé, jaký význam (přesahující rámec tvrzení uplatnitelných v běžných písemných procesních podáních) by provedení navrženého důkazu mělo mít.

[28] Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že krajský soud dospěl v napadeném usnesení ke správnému právnímu závěru, že rozhodnutí žalovaného bylo stěžovateli řádně doručeno již dne 8. 11. 2019, poslední den dvouměsíční zákonné lhůty pro podání žaloby, jejíž zmeškání nelze prominout, připadl na středu 8. 1. 2020, a byla-li žaloba podána soudu až v pátek dne 10. 1. 2020, stalo se tak opožděně.

IV. Závěr a náklady řízení

[29] Na základě výše uvedeného Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. poslední věty zamítl.

[30] O nákladech řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel (žalobce) neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec jeho obvyklé úřední činnosti nevznikly, náhrada nákladů řízení se mu tudíž nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. listopadu 2020

JUDr. Tomáš Langášek
předseda senátu